

การพัฒนาการวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
The Development of Emotional Intelligence Measurement for Students
of Mahamakut Buddhist University

พระครูสุวัฒนธรรมารณ¹

Phrakrusuwatanadhammaporn¹

พระมหาวิวัต กตเมธี²

Phramahawitawat Katamedhee²

ดำรงค์ เบญจศิริ³

Damrong Benchakiree³

พินโย พรหมเมือง⁴

Pinayo Prommuang⁴

ปราณี คิมยะราช⁵

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย¹

Mahamakut Buddhist University¹

Corresponding Author, Email: kbac.research@gmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ สถิติประกอบด้วย ความถี่ร้อยละ และอัลฟาของครอนบาค ผลการวิจัยพบว่าแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.513-0.859 และความน่าเชื่อถืออัลฟาของครอนบาคทั้งหมดที่ 0.996 ซึ่งมีค่าดีเยี่ยม แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น ด้านการควบคุมตนเอง 36 ข้อ คำถามควบคุมตนเอง 5 ข้อ คำถามกระตุ้นแรงจูงใจ 1 ข้อ คำถามในใจมีความสุข 14 ข้อ คำถามสำหรับความสัมพันธ์ของมนุษย์และคำถาม 2 สำหรับความเห็นอกเห็นใจ ข้อ 9 ข้อ

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, แบบสอบถาม, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

The objective of this quantitative research was to develop the emotional intelligence measurement for students at Mahamakut Buddhist University. The samples were 51 students. The research instrument was the emotional intelligence questionnaire. The statistics consisted of frequency, percentage, and Cronbach's alpha. The research findings were revealed that the emotional intelligence questionnaire had item-total correlation ranging between 0.513-0.859 and with total Cronbach's Alpha reliability at 0.996 that was at the excellent value. The questionnaire consisted of 36 items of question of six aspects: 5 items of question for self-regulation, 1 item of question for self-control, 14 items of question for self-motivation, 2 items of question for happy mind, 5 items of question for human relationship and 9 items of question for sympathy.

Keywords: Emotional intelligence, Questionnaire, Mahamakut Buddhist University

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจน ในการพัฒนาชาวอารมณ คือ "...เห็นคุณค่าในตนเอง..." เช่นเดียวกับกับมาสโลว์ นักจิตวิทยาการศึกษา กลุ่มมนุษยนิยมให้ความสำคัญกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เขาเรียกว่า Self-actualization คือ ความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (ทิสนา แชนณี, 2548) ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองนี้ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ EQ จากการศึกษาวิจัยมานานหลายปี พบว่า มนุษย์มี EQ ติดตัวมาแต่กำเนิด 50 % และเป็นปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในชีวิตถึง ร้อยละ 80 และอีก 20% มาจาก IQ (Goleman 1995 cited in Liff, Suzanne B., 2003) เพราะฉะนั้น การพัฒนามนุษย์ให้ประสบผลสำเร็จในชีวิตจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา EQ มากกว่าการพัฒนา IQ ซึ่ง EQ นั้นสามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ โดยไม่ขึ้นอยู่กับอายุ (Mayer, 1999 อ้างถึงใน กนกนุช วสุรัตน์, 2548; Lorenzo Fariselli, Massimiliano Ghini, 2008) นอกจากนี้ ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์มีแนวโน้มที่จะปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี (กนกพร หมู่พยัคฆ์, 2558) ฉะนั้น ชาวอารมณจึงเป็นประเด็นที่สถาบันการศึกษาให้ความสนใจ โดยเฉพาะนักศึกษา จะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อม และกับบุคคลที่พบปะในแต่ละวัน การปรับตัวเป็นกระบวนการที่

ซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้การเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมทางสังคม การกำหนดเป้าหมายในการปรับตัว การใช้ความสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมและจุดหมายปลายทางของการปรับตัว และ การมีความฉับไวต่อความต้องการของผู้อื่นเพื่อสามารถสร้างสรรค์ในทางบวกแก่คนอื่น (Worchel S, Goethals GR, Heatherington L. (1998), Roy (1999) ได้เขียนหนังสือเรื่อง The Roy adaptation model (รูปแบบการปรับตัวของรอย) กล่าวถึงความสำคัญในการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัว คือ ความมั่นคงของชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการโดยคณะสงฆ์เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีจุดประสงค์หลักเพื่อผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำ มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และความประพฤติ และมีแนวทางในการพัฒนาบัณฑิตให้เป็นคนดี คนเก่ง และคนสุข สอดคล้องกับกรอบเขาวัวอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตที่กำหนดปัจจัยเพื่อวัดเขาวัวอารมณ์ไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง และสุข แต่ยังไม่มีการศึกษาคุณภาพของนักศึกษา โดยเฉพาะทางด้านคนดีและสุขให้เป็นเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยสันนิษฐานได้ว่า นักศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนทั้ง 3 ประการ ทั้งนี้เพราะว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีโครงการและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติสมถวิปัสสนากรรมฐาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนี้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาเครื่องมือวัดเขาวัวอารมณ์ของนักศึกษา ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา นักศึกษา ทั้งการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดเขาวัวอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดเขาวัวอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบเขาวัวอารมณ์ทั้ง 5 ด้านของโกลแมน (Goleman, D, 1995) ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง การควบคุมตนเอง แรงจูงใจตนเอง เอาใจเขามาใส่ใจเรา มนุษยสัมพันธ์ และจากกรมสุขภาพจิต 1 ด้าน (กรมสุขภาพจิต, 2543) คือ ความสุขทางใจ โดยเขาวัวอารมณ์ทั้ง 6 ด้าน

2. สร้างข้อคำถามตามคํานิยามของเชาว์อารมณ์ ได้ข้อคำถาม จำนวน 100 ข้อ
คำถาม แบ่งออกเป็นแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 1 พัฒนาแบบวัดเชาว์อารมณ์ จำนวน 100 ข้อ

เชาว์อารมณ์	ข้อที่	จำนวนข้อ
1. การตระหนักรู้ตนเอง	1 - 15	15
2. การควบคุมตนเอง	16 - 29	13
3. แรงจูงใจในตนเอง	30 - 53	23
4. ความสุขทางใจ	54 - 70	16
5. มีมนุษยสัมพันธ์	71 - 84	13
6. เอาใจเขามาใส่ใจเรา	85 - 100	15

3. นำแบบวัดที่พัฒนาขึ้นไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษา จำนวน 51 รูป/คน โดยกำหนดเกณฑ์แบบวัดเชาว์อารมณ์ในภาพรวมอยู่ที่ 0.9 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่เหมาะสมตามแนวคิดของ Mohsen Tavakol and Reg Dennick (2011) และกำหนดเกณฑ์ความเชื่อมั่นรายข้อ ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์ Conbrac's Alpha และการแปลความหมาย

ค่า Conbrac's Alpha	ความหมาย
$0.9 \leq \alpha$	ดีเยี่ยม (Excellent)
$0.8 \leq \alpha < 0.9$	ดี (Good)
$0.7 \leq \alpha < 0.8$	ยอมรับได้ (Acceptable)
$0.6 \leq \alpha < 0.7$	ใช้ได้ (Questionable)
$0.5 \leq \alpha < 0.6$	ค่อนข้างใช้ได้ (Poor)
$\alpha < 0.5$	ตัดทิ้ง (Unacceptable)

(Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Cronbach%27s_alpha)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ และ Cronbach's alpha

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 51 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 41 คน มีร้อยละ 80.39 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน จำนวน 37 คน มีร้อยละ 72.55 และเรียนอยู่ในสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง จำนวน 40 คน มีร้อยละ 78.43

2. ผลการพัฒนาแบบวัดเชาว์อารมณ์ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นรายข้อของแบบวัดเชาว์อารมณ์อยู่ระหว่าง 0.513-0.859 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .996 ซึ่งจัดอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีรายละเอียดข้อคำถามดังนี้

2.1 การตระหนักรู้ตนเอง มีจำนวน 5 ข้อ ดังนี้

- 1) ข้าพเจ้ารู้สึกตนเองตลอดเวลา เมื่อเจอกับสถานการณ์ต่างๆ
- 2) ข้าพเจ้าเลือกสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น คบเพื่อนดี เป็นต้น เพื่อจะได้ประสบแต่สิ่งที่ดีๆ
- 3) ข้าพเจ้าค้นพบความถนัดของตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้โดดเด่น นำไปสู่ความสำเร็จและชื่นชมตนเองได้
- 4) ข้าพเจ้ารู้จักจุดดี จุดด้อย ของตนเอง และพยายามที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

5) ข้าพเจ้าจะพยายามทำแต่สิ่งที่ดีๆ เพื่อก่อให้เกิดผลดี

2.2 การควบคุมตนเอง มีจำนวน 1 ข้อ ดังนี้

ข้าพเจ้าสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในสภาวะปกติ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ปรารถนา

2.3 แรงจูงใจในตนเอง มีจำนวน 14 ข้อ ดังนี้

- 1) ฉันรู้สึกมีคุณค่า เมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ
- 2) เมื่อทำอะไรไม่ได้ จะบอกตัวเองว่าให้พยายามต่อไป
- 3) เมื่อพบปัญหา ข้าพเจ้าพยายามหาวิธีแก้ไขหลายๆ วิธี
- 4) ข้าพเจ้าพยายามพัฒนาตนเองตลอดเวลา
- 5) ข้าพเจ้าปรับปรุงงานที่ทำให้ดีขึ้น
- 6) เมื่อพบว่าวิธีที่ใช้แก้ปัญหาไม่ได้ ข้าพเจ้าจะหาวิธีใหม่มาใช้
- 7) เมื่อคิดทำอะไรแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่ลดละความตั้งใจ
- 8) ไม่ว่าทำอะไร ข้าพเจ้าทำจนสุดความสามารถ
- 9) ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ
- 10) หากพบข้อผิดพลาดในการทำงาน ข้าพเจ้าจะพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 11) เมื่อข้าพเจ้าคาดหวังสิ่งใดแล้ว ต้องทำให้สำเร็จ

12) ถึงแม้ผลงานจะออกมาไม่ดี ข้าพเจ้าก็ไม่คิดเสียใจ แต่จะพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

13) เมื่อผิดหวัง ข้าพเจ้าสามารถให้กำลังใจตนเองได้

14) ข้าพเจ้าให้กำลังใจตนเองด้วยการนึกถึงสิ่งที่เคยทำได้สำเร็จ

2.4 ความสุขทางใจ มีจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1) เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้

2) ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจาก

ภาระหน้าที่

2.5 มีมนุษยสัมพันธ์ มีจำนวน 5 ข้อ ดังนี้

1) ฉันทำความรู้จักกับผู้อื่นได้ง่าย

2) ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส

3) ก่อนที่จะทำอะไรลงไป ข้าพเจ้ามักจะคำนึงถึงผลที่จะเกิด

ขึ้นกับคนรอบข้าง

4) ข้าพเจ้ายอมรับว่าต่างคนต่างมีความสามารถที่แตกต่างกัน

และแสดงความชื่นชมคนอื่นเมื่อมีโอกาส

5) เมื่อคนอื่นพูด หรือ แสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้ารับฟังความ

คิดเห็นของคนอื่นด้วยความตั้งใจ

2.6 เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีจำนวน 9 ข้อ ดังนี้

1) ทุกคนเกลียดทุกข์ ต้องการสุข ข้าพเจ้ามักจะพูดให้คนอื่น

สบายใจเสมอ

2) ข้าพเจ้าไม่ชอบพฤติกรรมอย่างใด ก็จะไม่แสดงกิริยาอย่างนั้น

กับผู้อื่น

3) อยากได้อะไรจากคนอื่น ข้าพเจ้าจะให้เขาก่อน เช่น อยากให้

คนอื่นไหว้เรา เราก็ต้องไหว้เขาก่อน

4) เมื่อคนที่สนทนาด้วยกำลังพูด ข้าพเจ้าจะตั้งใจฟัง

5) ข้าพเจ้ามองตาคู่สนทนา หรือ ผงกศีรษะแสดงความเข้าใจ

ในเรื่องที่กำลังสนทนา

6) ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่คู่สนทนายกำลังพูดถึง

7) ข้าพเจ้าจะแสดงความเห็นด้วยในเรื่องที่คู่สนทนายกำลังพูด

หรือ ให้ข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังสนทนายอยู่นั้น

8) ข้าพเจ้าแสดงกิริยาที่จะให้ความช่วยเหลือคนอื่น

9) เมื่อเพื่อนเผชิญกับปัญหา ข้าพเจ้ามักจะพูดในทำนองที่ว่า “ปัญหาเหล่านั้น ผ่านพ้นมาด้วยดี”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในชั้นเรียนนี้ มีข้อค้นพบ (Fact Findings) ที่มีคุณค่าทางวิชาการ จึงนำมาอภิปรายผลตามหลักตรรกวิทยา ได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบวัดเชาว์อารมณ์ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นรายข้อของแบบวัดเชาว์อารมณ์อยู่ระหว่าง 0.513-0.859 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .996 ซึ่งจัดอยู่ในระดับดีเยี่ยม ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายผลได้ว่า คณะผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามที่ครอบคลุมเชาว์อารมณ์ทั้ง 6 ด้าน จากนั้น จึงนำข้อคำถามมารวมกัน ได้ข้อคำถาม 100 ข้อ จากนั้นมีการประชุมปรับปรุงภาษาข้อคำถามให้มีความเข้าใจง่ายมากที่สุด และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษา จำนวน 51 รูป/คน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของรักชนก แก้ววิเชียร (2544) ที่วิจัยเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าที่อยู่ระหว่าง 1.89-7.64 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .9368 คือมีความความเชื่อมั่นดีเยี่ยม คณะผู้วิจัยอภิปรายผลข้อคำถามแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

2. การพัฒนาแบบวัดเชาว์อารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับการรู้จักอารมณ์ของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อย รู้จักการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำความดีเพื่อที่จะได้เจอแต่สิ่งที่ดีๆ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการวิจัยของรักชนก แก้ววิเชียร (2544) ที่ข้อคำถามเกี่ยวกับการรู้จักอารมณ์ของตนเอง แต่มีความแตกต่างกันในด้านการเก็บอารมณ์ และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของอังคณา นุ่มท้วม (2545) มีข้อคำถามที่เกี่ยวกับการรู้จักจุดดีจุดด้อยของตนเอง และรู้จักอารมณ์ของตนเอง เช่น “ข้าพเจ้าสามารถรู้ได้ว่าอารมณ์ที่แสดงออกไปนั้นจะเกิดผลทางบวกหรือทางลบ” “ข้าพเจ้าบอกความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง” เป็นต้น

3. การพัฒนาแบบวัดเชาว์อารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในสภาวะปกติ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ปรารถนา สอดคล้องกับการวิจัยของรักชนก แก้ววิเชียร (2544) ที่มีข้อคำถามการปรับตนเข้าให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น แต่มีความไม่สอดคล้องกันในข้อคำถามเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ การทำงานที่ไม่ย่อท้อ ปัญหาทุกอย่างมีทางแก้ไข เช่น “ฉันนำข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ที่มีประโยชน์มาใช้” “เมื่อพบอุปสรรคในการเรียนและการทำงาน ฉันไม่ย่อท้อ” เป็นต้น และไม่สอดคล้องกับแบบวัด

เขาวีรกรรมของวิณี ชิตเชตวงศ์ (2545) ที่ข้อความเน้นการควบคุมอารมณ์ของตนเอง หรืออธิบายเหตุผล (อารมณ์) ของตนเองให้คนอื่นได้รับรู้หรือยอมรับ เช่น “เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้” “เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน

4. การพัฒนาแบบวัตเขาวีรกรรมด้านแรงจูงใจในตนเอง พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำงาน ความหวัง วิธีการแก้ไขปัญหา และความรู้สึกมีคุณค่า สอดคล้องกับแบบวัตเขาวีรกรรมของวิณี ชิตเชตวงศ์ (2545) มีข้อคำถามเกี่ยวกับการฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงาน และรู้ความถนัดของตนเอง

5. การพัฒนาแบบวัตเขาวีรกรรมด้านความสุขทางใจ พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับความผ่อนคลายอารมณ์เมื่อรู้สึกไม่สบายใจหรือความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิณี ชิตเชตวงศ์ (2545) ที่ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับการรู้จักวิธีการผ่อนคลายอารมณ์จากความเบื่อหน่าย และการรู้จักวิธีสร้างความสุขให้กับตนเอง

6. การพัฒนาแบบวัตเขาวีรกรรมด้านมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับการเข้ากับคนอื่นได้ง่ายด้วยการเข้าไปให้ความช่วยเหลือ การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และการกระทำที่คำนึงถึงผลกระทบต่อคนรอบข้าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิณี ชิตเชตวงศ์ (2545) ซึ่งข้อคำถามในการสร้างสัมพันธภาพเน้นการมีเพื่อนหลายคน และวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ คือ การแสดงเหตุผลให้คนอื่นได้รับรู้ หรือ การเก็บความต้องการไว้ในใจ ไม่บอกให้ใครรับรู้ แต่มีข้อคำถามที่สอดคล้องกัน คือ การกระทำที่คำนึงถึงผลกระทบต่อคนรอบข้าง ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของอังคณา นุ่มท้วม (2545) ที่ข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการโน้มน้าว การต่อรองเพื่อยุติปัญหา การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น “ข้าพเจ้าสามารถประสานให้ผู้อื่นร่วมมือกันได้” “ข้าพเจ้ามีความสามารถในการเจรจาต่อรองกับผู้อื่นได้”

7. การพัฒนาแบบวัตเขาวีรกรรมด้านเอาใจเขามาใส่ใจเรา พบว่า แบบวัตเกี่ยวข้องกับ การเอาใจเขามาใส่ใจเราของผู้อื่น ฉะนั้น จึงแสดงความเข้าใจคนอื่นด้วยการตอบสนองกับความต้องการทางอารมณ์ของคนอื่นหรือแสดงกริยาที่จะแสดงความช่วยเหลือ เช่น ข้าพเจ้ามักจะพูดให้คนอื่นสบายใจเสมอ แสดงกริยาที่จะให้ความช่วยเหลือคนอื่น เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้อธิบายผลได้ว่า แบบวัตเขาวีรกรรมด้านเอาใจเขามาใส่ใจเราสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการตอบสนองอารมณ์ของคนอื่นเพื่อทำให้คนอื่นรู้สึกสบายใจ เช่น เวลาพูดคุยกับคู่สนทนาจะแสดงความสนใจความเห็นอกเห็นใจ เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับแบบวัตเขาวีรกรรมของวิณี ชิตเชตวงศ์ (2545) พัฒนาแบบวัตเขาวีรกรรมด้านเห็นใจผู้อื่น มีข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเอาใจอารมณ์ของคนอื่น เช่น “ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าวแล้ว คณะผู้วิจัยสามารถนำข้อค้นพบมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่าแบบวัดเชาว์อารมณ์มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีเยี่ยม ฉะนั้น ควรที่จะนำแบบวัดเชาว์อารมณ์นี้ไปใช้สำหรับการวัดผลและประเมินผลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (TQF) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ เพราะจากการศึกษาวรรณกรรมพบว่า การพัฒนามนุษย์ให้ประสบผลสำเร็จในชีวิตจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา EQ มากกว่าการพัฒนา IQ ซึ่ง EQ นั้นสามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ โดยไม่ขึ้นอยู่กับอายุ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ การพัฒนาแบบวัดเชาว์อารมณ์ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Cronbach's alpha แม้ว่าข้อคำถามจะมีคุณภาพสูง แต่วิทยาการทางการวัดผลและการประเมินผลได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ ฉะนั้น ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ควรนำแบบวัดที่พัฒนาขึ้นไปศึกษาต่อยอดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ตามลำดับ จะทำให้ได้ข้อคำถามที่สั้นกระชับและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งปัจจุบันมีโปรแกรมที่สามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจอย่างง่ายและเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ คือ Mplus

บรรณานุกรม

- กนกนุช วสุรัตน์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการเสริมสร้างเชาว์อารมณ์แห่งตน สำหรับนักศึกษาพยาบาล. ดุษฎีนิพนธ์ (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชากรไทย อายุ 12-60 ปี. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- ทิศนา แคมณี. (2548). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักชนก แก้ววิเชียร. (2544). การสร้างแบบทดสอบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- วิณี ชิตเชิดวงศ์. (2545). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของ
นิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อังคณา นุ่มท้วม. (2545). การสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนิสิตนักศึกษา
ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
วัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Goleman, D. Emotional. (1995). **Intelligence: Why It can Matter More than IQ**. New York: Bantam Book.
- Liff, Suzanne B. (2003). Social and Emotional Intelligence: Applications for
Developmental Education. **Journal of Developmental
Education**. V. 26 no. 3, 2003: p. 28-30, 32, 34.
- Lorenzo Fariselli, Massimiliano Ghini. (2008). **Age and Emotional
Intelligence**. Retrieved 2/12/2010, from
http://www.6seconds.org/sei/media/WP_EQ_and_Age.pdf.
- Mohsen Tavakol, Reg Dennick. (2011). Making sense of Cronbach's alpha.
International Journal of Medical Education. 2011; 2:53-55. DOI:
10.5116/ijme.4dfb.8dfd
- Roy C, Andrews HA. (1999). **The Roy adaptation model**. 2nd ed. Stamford,
Connecticut: Appleton & Lange.
- Wikipedia. **Cronbach's alpha**. Retrieved 12 November 2017, from
https://en.wikipedia.org/wiki/Cronbach%27s_alpha.
- Worchel S, Goethals GR, Heatherington L. (1998). **Pathways to personal
growth: Adjustment in today's world**. New Jersey: Prentice Hall.